

Izhaja vsak dan ob 3^h pop.
razen nedelj in praznikov.

Mesečna naročnina:

za Ljubljano . . . . Din 10.—
po pošti . . . . . 12.—
za inozemstvo . . . . 22.—

Oglasi po tarifu.

LJUDSKI DNEVNIK

Glasi Narodne Ljudske Stranke.

Nefrankiranih pisem

ne sprejemamo. — Pismenim
vprašanjem je treba priložiti
znamko za odgovor.

Poštno čekovni račun št. 13235.

Uredništvo: Breg, 12. II. nadst.
Telefon št. 119.Uprava: Sodna ulica št. 5.
Telefon št. 423.

† Dr. Ivan Tavčar.

Šel je pot, ki ni nikomur prihranjena. Bil je mož svojega kova. Kratkotrajno: vse na njem je bilo izvirno, nič, prav nič navadnega ni imel na sebi. Bil je tip zase, pravi gorenjski tip, pristen list naših gora. Vse na njem je bilo naravno življenje, umetnega ni bilo nič. To in njegova šegava duhovitost mu je dajala poseben čar, ki se je izlival kakor fluid iz njegove osebnosti. Prijatelj in protivnik, vsi so bili očarani po njegovi osebnosti.

Njegov životopisec ga mora opisati kot pisatelja, kot politika in kot človeka. To pa ni moja naloga. To bo izvršilo bolj poklicano pero kot je moje. Ne morem si pa odreči nekaj vrst v slovo.

Bila sva si mnogoletna politična nasprotnika. Križala sva meče, izvajala marsikatero borbo. Protagonista v dveh nasprotnih taborih, vsak trdno prepričan, da bide boj za dobro stvar, vsak trdno odločen, da izvojuje ta boj do konca. Toda, o njem hočem pisati, ne o sebi. Blagopokojni ni bil mehak v boju. Vdaril je, da je bolelo. To je zakon boja. A njegov boj je bil možat. Zastavljal je celo svojo bogato osebnost z odprtim vizirjem. Bil je korenjak... mož... Če je kdaj kdo zaslužil ta naziv, ga je zaslužil on.

Šel je sedaj tisto pot, katero mora iti vsak človek. In pokojni je bil človek v najboljšem pomenu besede. Dičila ga je lastnost, ki ga je spremlila

v večnost. Imel je blago srce. Neštete so dobrote, ki jih je izkazoval. Njegovo srce je bilo mehko. Kdor ga je bliže poznal ali objektivno opazoval, je to spoznal. Nihče, prijatelj ali sovražnik, ki je apeliral na njegovo srce, se ni zmotil. Nikogar ni osebno sovražil, rad se je spravil. Primerjali so ga včasih levu. Kadar je stal sredi boja, se je reklo, da lev stresa svojo grivo. Bil je lev v boju. Bil je pa tudi mehkosrčen in dober; blagor mu, da je te lastnosti nesel v večnost. Genij je brez vrednosti za človeštvo, ako se ne združuje z dobrim, plemenitim srcem. Tavčarjev genij ni bil brez te temeljne lastnosti, ki diči človeka in mu sledi onkraj groba. Zato pa je imel nasprotnike, a niti enega sovražnika. In bil je popularen, kakor malokdo. Ni to bila tiste vrste popularnost, ki je od danes do jutri, popularnost politika. Tavčarjeva popularnost je bila pristna popularnost človeka, izvirajoča iz čara njegove samonikle osebnosti. Njegova popularnost je tedaj trajna, popolnoma neodvisna od sreče ali nesreče v politični borbi. Njegov spomin bo živel v narodu, dokler bo živel slovenski rod. In ob njegovem smrtnem odru se ga sleherni, ki je imel veselje poznati ga, spominja v prijaznem smislu. Srečen človek, ki zapušča tako blag spomin. Izgubili so ga svojci, izgubil ga je narod, izgubilo ga je človeštvo.

Naj počiva v miru!

Dr. Ivan Šusteršič.

Pred izvršitvijo rapalske pogodbe.

Belgrad, 20. febr. (Izv.) Zunanji in finančni minister sta imela večeraj posvetovanja glede potrebnih kreditov za vzpostavitev jugoslovanskih oblasti v krajih, ki jih dobimo po rapalski pogodbi. Minister dr. Ninčić in dr. Stojadinović bosta imela še nekotliko posvetovanj, na katerih se določijo podrobnosti.

ITALIJANSKI KRALJ PODPISAL KONVENCIJO Z JUGOSLAVIJO.

Rim, 19. febr. (Izv.) Kralj je večeraj podpisal v Sant Margheriti sklenjene, od parlamenta in senata odobrene konvencije glede izvršitve rapalske pogodbe.

Dr. Seiplova pot v Belgrad.

Dunaj, 19. febr. (Izv.) Politična korespondenca piše: Pot zveznega zunanjega ministra v Belgrad je bila sporazumno z jugoslovansko vlado že dolgo nameravana in spada v sistem obiskovalnih voženj, ki jih je avstrijska vlada napravila, da okrepi temelj odnošajev do vseh sosedov. V političnem oziru popolnoma ustreza mirovnemu temeljnemu načrtu avstrijske zunanje politike, da stori vse, kar je v njeni moči, da se konsolidirajo razmere v srednji Evropi, kar je pogoj gospodarskemu uspevanju narodov. To stremenje, ki ga uvažuje tudi jugoslovanska vlada, bo brez dvoma glavni predmet belgrajskih razgovorov. Kar se tiče gospodarskih odnošajev med obema državama, je važno, da se bodo z natan-

čnim in uvidnim vpoštevanjem vzajemnih interesov posredno uredili in tako poglobili in oplodili. O pogojih za to se bodo v Belgradu vršili razgovori, za katerih ugodni potek sta se obe vladi stvarno že pripravili. Avstrijski narod pozdravlja pot svojih zastopnikov v Belgrad in pričakuje, da bo stik obeh vlad ugodno vplival na odnošaje naroda do naroda in gospodarstva do gospodarstva.

Dunaj, 19. febr. (Izv.) Zvezni kancelar dr. Seipel se poda jutri z ministrom dr. Grünbergerjem na pot v Belgrad. Kot izvedenca ga bosta spremljala sekcijski šef Peter in legacijski svetnik dr. Wildner. Kancelarjevo bivanje v Belgradu je določeno na dva dni.

REORGANIZACIJA MINISTRSTVA ZA SOCIALNO POLITIKO.

Belgrad, 20. febr. (Izv.) V ministrstvu za socialno politiko se izvrši reorganizacija na ta način, da se

ukine 5 oddelkov in 20 odsekov, ki so baje odveč. Radi tega se izvrši tudi redukcija uradnikov, ki so odveč in nekvalificirani. S tem se namerava doseči znatne prihranke.

Angleški parlament o francosko - nemški politiki.

London, 19. febr. (Izv.) V spodnji zbornici je pred otvoritvijo debate o skupnem liberalnem izpreminjevalnem predlogu pozvan min. predsednik Bonar Law, naj se izjavi o zadnjih pogajanjih med Anglijo in Francijo. Bonar Law je odklonil vsako izjavo ter dejal, da je vlada stavila Franciji gotove predloge, vendar pa še ni prejela odgovora od pariške vlade, vsled česar smatra za potrebno, da se o tej zadevi ne razpravlja, dokler ne dospe odgovor iz Pariza.

London, 19. febr. (Izv.) V današnji popoldanski seji v spod. zbornici se je pričela debata o skupnem izpreminjevalnem predlogu liberalcev in narodnih liberalcev k prestolnici, v katerem se zahteva, naj se z ozirom na akcijo francoske in belgijske vlade v ruhrskem ozemlju naprosi svet družva narodov, da nemudoma imenuje komisijo strokovnjakov, ki naj poroča o plačilni sposobnosti Nemčije in o najboljši metodi za izvedbo plačil, kakor tudi, da naj angleški zastopnik v svetu družva narodov dela na to, da se po-

zove ameriška vlada, naj imenuje tudi svoje strokovnjake v to komisijo. Lloyd George je izjavil, da se izpreminjevalni predlog ne sme smatrati kot n. zaupnica napram sedanji vladi. Strinja se z vlado, da je zelo želeli skupnega postopanja Francije in Anglije. Prijateljstvo s Francijo pa ne pomenja, da bi se moral odobravati vsak korak francoskega kabineta. Glede dogodkov v ruhrskem ozemlju je ugotovil Lloyd George, da položaj reparacijskih plačil ni bil tak, da bi opravičeval tak nasilen korak, kakršnega je podvzela Francija. Govornik je na to omenjal razne predloge angleške vlade, ki jih je Poincare odklonil. Povdarjal je, da je Poincare istotako odklonil v resnici liberalne predloge, ki jih je stavila sedanja vlada. Ako se sedanji francoski ukrepi ponesrečijo, potem se reparacije nikdar ne bodo mogle izvršiti. Ako se posreči izterjati stroške zasedbe, se ne bodo mogle izvršiti reparacije. Prvotni francoski načrt se je ponesrečil in sedaj se bo morala Francija poslužiti novih metod.

RADIKALNI KANDIDATI.

Belgrad, 20. febr. (Izv.) Odbor radikalne stranke je večeraj razpravljala o kandidatnih listah. Končno so bili določeni nosilci list za vsa okrožja, razen moravskega, kjer se vrši boj med Nasto Petrovičem in velikim številom pristašev Stojana Protiča in Velje Popoviča, za tem bregalniškega, kjer so nastali spori osebnega značaja. V sremskem okrožju kandidira Nikola Pašić, virovitiškem dr. Jovan Kockar, v zagrebškem dr. Dušan Peleš, v modruško-reškem dr. Milovan Grba, v belovarsko-križškem dr. Milan Stojadinović, v požeškem Čeda Kostić, v liško-krajevskem dr. Uroš Trbojevič, v severni in južni Dalmaciji Ljuba Jovanović.

KANDIDATNE LISTE V MINISTRSKEM SVETU.

Belgrad, 20. febr. (Izv.) Snoči je bila od 5. do 9. konferenca ministrov, na kateri se je razpravljalo o političnem položaju glede prihodnjih volitev. Doslej je bilo potrjenih 73 kandidatnih list. Razcepljene liste so v vseh strankah, tudi med radikalci. Sklenjeno je, da se predlaga danes glavnemu odboru radikalne stranke, naj izključi iz stranke vse kandidate, ki nastopijo s posebno listo.

ZAVRNJENA RADIČEVA KANDIDATNA LISTA.

Zagreb, 20. febr. (Izv.) Radičeva stranka je pretekli teden vložila pri sodišču v Osijeku kandidatno listo za virovitiško okrožje, ki pa je bila vrnjena, ker ne odgovarja zakonitim predpisom.

ROMUNSKI KANDIDATI.

Belgrad, 20. febr. (Izv.) Večeraj je sodišče potrdilo romunsko kandidatno listo za okrožje Pančevo-Bela cerkev. Nosilec liste je Ivan Žam, okrajni kandidat za Vršac je prota Obreja. Romuni so postavili samo v tem okrožju svojo listo. Dvomi se, da bi dosegli količnik.

BOSENSKI KOMUNISTI ZA SOCIALISTE.

Sarajevo, 19. febr. (Izv.) Skupina neodvisne delavske stranke je izdala

proglas na bosensko delavstvo, ki ga poziva, naj izbere med dvema zli, manjše zlo ter voli socialistično stranko.

STAMBOLIJSKI PROTI MACEDONSKEMU ODBORU.

Belgrad, 19. febr. (Izv.) Po vesteh iz Sofije vlada med Stamboljskim in macedonskim odborom velika napetost. Stamboljski je odredil, da se vodje macedonskega odbora postavijo pred sodišče kot izdajalci in razbojniki.

STANOVANJSKA SODIŠČA.

Belgrad, 19. febr. (Izv.) Ustavljeno je 5 stanovanjskih sodišč, za Srbijo, Črno goro in Vojvodino v Belgradu, za Bosno in Hercegovino v Sarajevu, za Dalmacijo v Splitu, za Slovenijo v Ljubljani, za Hrvatsko in Slavonijo pa v Zagrebu. Ta sodišča rešujejo stanovanjske zadeve v zadnji instanci ter so njihovi sklepi končno veljavni. Napačno je mnenje, da se more apelirati na stanovanjsko sodišče pri ministristvu za socialno politiko, ker nima to sodišče nobene zveze z navedenim.

ZAKON O ZAŠČITI DELAVCEV.

Belgrad, 20. febr. (Izv.) V ministristvu za socialno politiko se sestane 26. t. m. konferenca zastopnikov prizadetih organizacij in ministristev v svrhu definitivne redakcije zakona o zaščiti delavcev.

TOBAČNA TOVARNA V ZADRU.

Belgrad, 20. febr. (Izv.) Italijanska vlada namerava v Zadru zgraditi tobačno tovarno, da bi nekoliko odpomogla veliki brezposelnosti in da si Zader nekotliko gospodarsko odpomore.

FRANCOZI ZAPUSTILI MEMEL.

Memel, 19. febr. (Izv.) Francoske zasedbene čete so davi prav na tihem zapustile Memel. Vojašnice so zasedli Litvanci. Francozi so se podali na svoje ladje v pristanišču.

POŽAR NA DUNAJU.

Dunaj, 19. febr. (Izv.) Danes ob 11. ponoči je nastal v Hintzingu v park-hotelu požar, ki je uničil ostrešje in mansardne sobe.

Poruhrsko vprašanje.

FRANCOSKO POROČILO O FRANCOSKIH ODREDBAH.

Dusseldorf, 19. febr. (Izv.) Predvčerajšnjim so odšli trije vlaki koks v Francijo in en vlak premoga v Belgijo. V Trierju so Francozi zaplenili 250 milijonov mark, ki so bili določeni za stavkajoče železničarje. Pri zasedbi Gelsenkirchna, čigar mestna uprava se je branila plačati naloženo globlo 110 milijonov mark, so zaplenili v mestni blagajni 110 milijonov mark. Proti zadržanju trgovcev v Essemu, ki nočejo prodajati blaga in živit Francozom in Belgijcem, je odredilo vojaško oblastvo tole postopanje, ki je imelo zadovoljive uspehe: tovorni avto se ustavi pred vsako trgovino, en vojak pa gre v trgovino. Ako se trgovec brani izpolniti svojo prodajno dolžnost, ga takoj primejo in posade v voz, ki nadaljuje potem svojo pot. Trgovci so se že precej premislili.

VPRAŠANJE POLICIJE V ESSENU.

Köln, 19. febr. (Izv.) Kakor poročajo iz Essena, je včeraj predlagal general Hournier v razgovoru z namestnikom župana v Essenu, naj varnostna policija opravi službo nadalje v civilu ali pa naj se osnuje varnostna služba iz starih uradnikov od modre varnostne straže in nekaterih družinskih očetov sedanje policije, ki naj bi v enakem številu vršili sedanjo policijsko službo. Ako se ta predlog ne sprejme, odklanja general vsako odgovornost za onemogočenje varnostne službe. Predlog ni bil sprejet. Danes je policijsko poslopje obklopljeno 10 tankov in 2 stotniki vojakov. Policijsko moštvo je bilo razoroženo. Policaji nočejo vršiti službe brez orožja. Iz Dortmundu poročajo, da je tja odšlo davi pet polkov iz Bochuma.

Inozemske vesti.

Krvavi pretepi med monarhisti in socialističnimi delavci na Dunaju. Dne 17. t. m. se je vršilo v tretjem okraju veliko zborovanje avstrijskih monarhistov. Zborovanje je potekalo popolnoma mirno in ni prišlo do nikakih incidentov. Šele pozneje, ko so se zborovalci razšli in so odhajali v posameznih grupah, so nekateri opazili, da jim slede skupine delavcev. Ena izmed skupin monarhistov je pričakala električni voz, ki je peljal proti srodni mesta in vstopila v prvi voz. Takoj v drugi voz, ki je bil pripet na prvega, pa so skočili zasledovalci. Pri drugi postaji, ki je sledila, pa so isti zopet izstopili in hoteli vdreti v prvi voz. Monarhisti so to opazili in jih jeli obdelavati v palicami, da jim vstop prepričajo. Takoj na to je padel iz njihovih vrst strel, ki je bil signal za splošno streljanje. Razvila se je cela bitka. Sprevodnik je, da obrani sebe in prepreči nedolžne žrtve, pognal voz v najhitrejši tek, vendar pa so iz njega med vožnjo poskakali vsi pripadniki monarhistične stranke in pobegnili. Na li-

ANGLEŽI ODPSTOPILI FRANCOZOM DEL ZASEDENEGA OZEMLJA

Berlin, 19. febr. (Izv.) Večerni listi poročajo, da so Angleži konec ozemlja, ki štrli čez progo Neuss-Düren, odstopili Francozom. Ondotno železniško osebje bo zapustilo službo le, ako jih bodo Francozi v to prisili.

FRANCOZI PREISKUJEJO PASANTE NA CESTI.

Berlin, 19. febr. (Izv.) »Lokal-anzeiger« poroča, da preiskujejo Francozi v Gelsenkirchnu na cesti pasante in jim pobirajo zneske, ki presegaajo 50.000 mark, ne da bi dali potrdila.

NOVE SANKCIJE.

Pariz, 19. febr. (Izv.) Listi poročajo, da se pečajo zasedbena oblastva v Poruhrju sporazumno z uradnimi pariškimi mesti v vprašanju, da bi nemškimi mestom, ki jih obiščejo nemški ministri, naložili sankcije, zlasti visoke denarne globe.

POINCARE O PORUHRJU.

Pariz, 19. febr. (Izv.) V današnji seji parlamentarnega odseka za zunanje stvari je opozarjal min. predsednik Poincare na zapadlosti Nemčije, ki so vsled izvajanja mirovne pogodbe povzročili zasedbo ruhrskega ozemlja. Govoril je nato o izvedbi programa, ki sta ga izdelali belgijska in francoska vlada. Opisal je odpor nemške vlade in sankcije, ki so se že podvzele radi tega in ki se nameravajo še izvesti proti onim, ki onemogočajo javno službo. Po tri in pol urnem govoru je Poincare prekinil svoj ekspezo o ruhrskem ozemlju ter predlagal odseku, da ga sme nadaljevati prihodnji teden.

eu mesta pa je ostal en mrtvec in dva težko ranjena. Policija je šla takoj za storilec in jih je dosedaj že 10 aretirala. Pri zaslišanju so se izjavili, da niso imeli namena ubijati, ampak so hoteli s strelji samo ostrašiti. Predani so državnemu pravdnstvu.

* **Otvoritev italijanske šole v Kanalu.** V nedeljo so otvorili v Kanalu italijansko šolo.

* **Beg komunističnega voditelja.** V inozemstvo je pobegnul znani goriški komunist prof. Mullsch.

* **Protitentatorjem na železnice na Slovaškem.** Iz Bratislave poročajo: Vsled vedno množičnih se bombnih napadov na železnice, je zasedlo vojaštvo vse železnice in je dobilo stroge naredbe glede postopanja proti sumljivim osebam. Če to ne bo zadostovalo, bo proglašeno obsedno stanje nad celo Slovaško.

* **Komunistična agitacija.** Iz Sofije poročajo: Revizija ruske misije je odkrila, da je bilo poslano iz Moskve v Sofijo 27 milijonov levov za vzdrževanje agentov in komunističnih krožkov v Srbiji. Bili sta organizirani tudi dve teroristični skupini, ki sta imeli nalogo ubiti generala Wrangla in Kutjepova. Preiskava je dognala, da so vse agente polovile obmejne straže.

NARODNO-SOCIALNI KANDIDATI V ZAGREBU.

Zagreb, 20. febr. (Izv.) Včeraj je bila izročena sodišču kot peta kandidatna lista narodnih socialistov. Nosilec liste za Zagreb je odvetnik dr. Ivo Politeo, kandidat za 1. okraj je mehanik Josip Podbevšek, namestnik bivši poslanec Ivan Deržič; kandidat za 2. okraj je tiskar M. Zagota, namestnik zasebni uradnik Kosta Rožič.

POLJSKO-LITVANSKI SPOR.

Varšava, 19. febr. (Izv.) Delitev neutralnega pasu med Poljsko in Litvansko je dobila resno lice. Litvanska svojega dela ni zasedla, ker pričakuje, da bo Poljska vkorakala v to ozemlje in ji bo Litvanska lahko naprtila inicijativo za napad.

Politične vesti.

+ „Slovenčeva“ lažnjiva nedelja. Kar je predvčerajšnjim na prvo postno nedeljo nagromadil laži, sumničenja in častikraje glavni organ „katoliške“ tiskarne, je sramota za vse tiste osebnosti, ki to mirno gledajo. O tistih, ki to delajo ali odobravajo, niti ne govorimo. Tako katoliški faktorji sami onečaščajo Gospodov dan. Kaj potem morejo zahtevati od ljudstva? Odgovor: Od ljudstva ne zahtevajo drugega, kot da voli klerikalno. Kadar pa izpolni to svojo „dolžnost“ naj je vrag vzame, to je klerikalna morala. Vsak slepec mora izpregledati, da je to v kričnem protivju s krščanstvom. — Prepričani pa smo žalibog, da še ni dosežen višek te nizke gonje. Ali ni nikogar v Katol. tisk. društvu, ki bi čutil nekoliko osebne odgovornosti? Če je, je že zadnji čas, da stopi na dan in na plan.

+ „Slovenec“ zatajil krščanski socializem. Včerajšnji „Slovenec“ piše: „Ne gre danes za komunizem ali socializem, ne gre za liberalstvo ali klerikalstvo, ampak gre za to, da dobi Slovenec enkrat ključ do svoje hiše v svoje roke.“ Vendar enkrat odkrita beseda! „Slovenčevi“ gospodje priznavajo, da jim je malo mar za vse komunistične in socialistične, klerikalne in liberalne fraze in ideje, ki so jih zadnja leta pridigovali v „Naši moči“, „Slovencu“ in „Pravici“. Mar jim je samo za ključ od kase, ki so ga predali, ko so bili na vladi, za skledo leče, servirane posameznim njihovim prvakom. Ves socialni in komunistični program dr. Gosarja in Kremzarja, ki sta ga nedavno razvila v občinskem volilnem programu Zveze delavnega ljudstva, jim ni nič mar, zato pa tudi oba kandidirata v okrajih, kjer bosta sigurno propadla.

+ „Slovenčeva“ blagajna bodo preselili v sodnijske prostore. Komaj je bil „Slovenec“ pred sodiščem kaznovan, že je vložena proti njemu druga tožba, kakor nam je včeraj sporočil predsednik kmetijske družbe g. Gustav Pirc. Čujemo, da bodo za

Kazno je, da hoče Litvanska sprejeti boj severno od železnice Grodno-Vilna. Do sedaj so zasedli neutralni pas z regularnimi četami in tudi Poljska koncentrirala tam svoje čete. Na obeh straneh je že stopila v akcijo artilerija.

VELIK POŽAR V NEW YORKU.

New York, 19. febr. (Izv.) V tukajšnji blaznici, ki ima 7000 bolnikov, je nastal ogenj. Ob življenje je prišlo 22 bolnikov in 3 bolniške sestre. Radi hitrosti, s katero se je požar razširil, je bila rešitev bolnikov v celicah in težkih bolnikov nemogoča. Vzrok katastrofe je pokvarjena električna napeljava. Drug požar je uničil kinematografsko podjetje, ki je stalo nasproti blaznici. Škoda se ceni na en milijon dolarjev.

dogleden čas preložili na sodišču vse druge razprave, ker bodo imeli gg. sodniki preveč posla s „Slovenčevim“ odgovornim urednikom. V kratkem nameravajo blagajno, ki stoji sedaj v „Slovenčevi“ upravi, spravi v sodnijske prostore. G. sprošt Kalan bo imel nov vzrok za lamentacije o pasivnosti „Slovenca“. Edini, ki se ni ma nič bati je gospod z Kamna, ki bo vlekel poslej honorar iz „reptilienfonda“. Mi smo mu resnično zavidni, ker ne bo plačevan z raztrganimi dinarji, marveč s pravimi zvonečimi goldinarji stare avstrijske veljave.

+ **Dr. Šusteršič — luteran.** O dr. Šustešiču raznašajo gotovi SLS-arji po deželi vesti, da učil „lutersko“ vero. Ti „blagovestniki resnice“ se menda ne bojijo toliko luteranstva — bojijo se samo reformacije, ki pa ne bo izostala. Zato bo že poskrbeo ljudstvo samo.

+ **Kandidatna lista JDS za okrožje Ljubljana-Novo mesto** je vložena. Nosilec liste je dr. Gregor Žerjav, min. n. r. v Ljubljani. V ljubljanski okolici kandidira Josip Turk, prevoznik in posestnik v Ljubljani.

+ **Pogajanja za ustanovitev naprednega bloka v Ljubljani.** „Slov. Narod“ poroča, da je načelstvo narodno-napredne stranke povabilo vse ostale napredne stranke na posvetovanje glede ustanovitve naprednega bloka pri skupščinskih volitvah v Ljubljani. Konferenca se je vršila v soboto zvečer na magistratu. Na konferenci so bili zastopani delegati narodno-napredne stranke, demokratske stranke, narodno-socialistične stranke, narodno radikalne stranke in samostojne kmetijske stranke. Zastopniki narodno-socialistične stranke so takoj ob začetku posvetovanja podali izjavo, da ne morejo sodelovati pri naprednem bloku in da nastopijo pri volitvah samostojno, nakar so se odstranili. Med ostalimi delegati se je razvila daljša debata, ki pa ni donesla nobenega pozitivnega uspeha. Pogajanja za ustanovitev naprednega bloka so se razbila.

+ **Volilni kompromis med narodno-napredno stranko in demokrati.** Današnje „Jutro“ pa objavlja nastopno od 19. t. m.: Danes zvečer ob pol 5. so se sestali v mali dvorani Kazine delegati Narodno-napredne

Hans Dominik:

OBLAST TREH.

Roman iz leta 1955.

(Dalje.)

Redka nesreča je zbudila pozornost tudi izven bližnje trentonske okolice. Nekaj dni pozneje se je pripeljal v Trenton newyorški zdravnik dr. Glosin. Iz znanstvenega zanimanja je prošil za natančnejše podatke o zadnjih urah ponesrečenca. Z veliko ljubeznjivostjo se je zavzemal za obedve od nesreče popolnoma potrte ženski. Ponudil je Jane Harte visoko večletno najemnino za laboratorij, katerega si je v hiši uredil Frederick Harte. V zavesti svojega slabega premoženjskega stanja je Jane ponudbo brez pomisleka sprejela. Ko se je materino zdravje zboljšalo, je tudi ona rada pristala na pogodbo, posebno ker je doktor Glosin prihajal le poredkoma in se zadrževal v laboratoriju le malo časa.

To razmerje se je spremenilo, ko je stopil v ta ozki krog ljudi Logg Sar. Po pripovedovanju mladega

moža je bil z obema ženama v sorodstvu. Toda živo življenje je kmalu potisnilo v ozadje vse stare spomine. Mr. Logg Sar, ali Silvester, kakor so ga kmalu vsi imenovali, je postal najljubši gost pri Hartejevih. Edino doktor Glosin ga ni videl posebno rad. Sicer se je napram njemu obnašal vedno dostojno in mu tudi radevolje dovolil delati v svojem laboratoriju, toda že njegova prisotnost je motila iskrenost razmerja med ostalimi.

Zgodilo se je, kot je namenila usoda obema mladima sorodnikoma. Iz zavesti sorodstva je vzniklo prijateljstvo in iz tega se je razvila vedno večja duševna harmonija. Silvester Bursfeldt je bil popolnoma srečen, če ne bi bilo doktor Glosina. Ne le ob njegovi navzočnosti, temveč tudi še vedno nekaj dni pozneje je bila Jane popolnoma izpremenjena. Kazala se je tako mrzlo in odbijajočo, da bi bil Silvester že večkrat kmalu obupal nad njeno ljubeznjivo. Šele po dnevih je zopet došlo do stare zaupljivosti, ne da bi se Jane sama zavedala izpremembe svojega obnašanja.

Slučaj je Silvestru razkril uganko. Nekega dne je našel Jane spečo v laboratoriju. Kljub vsemu njegovemu trudu se je prebudila šele čez četrte ure in je nato tajila, da bi bila spala. Tedaj je Silvester vedel, pri čem da je. Nedvomno je doktor Glosin uporabljal Jane za kakšne hipnotične eksperimente. „Zlorabljal“, je dejal Silvester. Zamočal je svoje odkritje, toda namenil se je, da trdo prime doktor Glosina. Prišlo je drugače. Nekaj dni pozneje je Silvester izgubil, ne da bi prej govoril o kakem potovanju in ne da bi se bil poslovil.

Bilo je nekako ob štirih popoldne šestnajstega junija. Pred vrati v senci starega oreha je sedela Mrs. Harte in poleg nje Jane. Glavo s pravilnim profilom nastonjeno nazaj na blazinico, po kateri so valovili njeni polni zlati lasje. Solnčni žarki so se kradli skozi listje drevja in črtali na njenem obličju in laseh menjajoče se svetlobne reflekse. Ljubeznjiva slika. Toda vse na tej sliki je bilo kot dahnjeno. Človek bi se skoro ustrašil pred toliko nežnostjo, ki je tako pri ljudeh kot pri cveticah

lastna le najbolj umrljivim cvetkam.

Jane se je pečala z vezenjem. Njeni vitki prsti so spretno ubadali v težko svilo, na kateri se je polagoma oblikovala rdeča svilena vrtnica. Toda njene misli niso bile pri tem delu. Sence pod njenimi očmi so govorile o prečutih nočeh in bledost njenih lic je le še povečavala eteričnost njene prikazni. Z globokim vzdihom je povesila roke.

„Danes je preteklo teden dni, odkar je bil Silvester zadnjič pri nas.“

„Morda po nepotrebnem skrbiš, ljubi otrok. Jaz mislim, da se je moral nenadoma podati na kako potovanje... in da je v naglici pozabil obvestiti nas.“

„Pozabil?“

Grenko se je začrtalo okoli Janinih ustnic.

„Jane, kaj ti je?“

„Pusti mati! Jaz vem, da si tudi v tovarni ne vedo razlagati njegove odsotnosti. Tamkaj mislijo... in bojim se... nek notranji glas mi z gotovostjo pravi, da je postal žrtev kakere nesreče... morda kakega zločina.“

in Jugoslovanske demokratske stranke h konvenciji, na kateri so sklenili sporazum zbežati skupnega nastopa pri volitvah v narodno skupščino v ljubljanskem mestnem okraju. O tem sporazumu so podpisali pogodbo, katere 1. in 2. točka se glasila takole: „Uvažuje izredno važnost in nujnost rešitve vprašanja državnih nameščencev in priznavajoč intenzivno delovanje dosedanje ljubljanskega poslanca g. profesorja Josipa Reiserja v tej zadevi, uvažuje končno važnost vsaj začasne kontinuitete tega delovanja tudi v novi narodni skupščini, se dolo-

ča za skupnega kandidata g. Josip Reiser, profesor v Ljubljani; za njegovega namestnika pa se določa g. dr. Vladimir Ravnihar, odvetnik v Ljubljani.“ — Lista Naprednega bloka se vložil danes dopoldne. Svojo neodvisno kandidaturo je preklical inž. Milan Šuklje. Okrog 120 ljubljanskih volivcev je podpisalo predlog za samostojno kandidaturo inž. Milana Šukljeja. Z ozirom na volivni kompromis, ki je bil sklenjen med JDS in NNS, je g. inž. Šuklje izjavil, da že prijavljene prijave svoje neodvisne kandidature ne bo izvršil.

† Dr. RAŠIN.

V nedeljo je opešalo srce moža, ki je bliščal komaj par kratkih let na svetovni pozornici. Saj se je svoji stroki sploh posvetil zelo pozno, ko se je že poslavljajal od moške dobe in sivele. Pa se je zato tem višje povzpela. Kot finančnik je bil vzornik marsikateremu sosedu, le dosegel ga ni nihče. Kar pa je na njem posebno simpatično in obenem redka cvetlica današnje slabotne dobe, je njegovo moštvo, ki ni iskalo popularnosti, ampak prevzelo ves srd nasprotnikov na svoje rame, dokler se ni zgrudil pod kroglo morilca.

Njegovo delo je visoka, vsaj deloma ustaljena valute č. krone. Njegovo delo, da ni ob prevratu preplavila republiko povodenj avstro-ogrskih bankovcev; z energijo, ki je imela popolen uspeh, je izvedel žigosanje in pripravil podlago za lastno valuto. Začrtal je davčno reformo, znižanje ogromno naraslih direktnih davkov in izenačenje indirektnih. Premišljal je načrt, kako ustanoviti vse vsled predrugačenih razmer nerentabilne tovarne, da bi delovala življenja sposobna podjetja tem ugodnejše. Ni pa

bil sovražnik posestnikov vojnih posojil.

To, kar je nasprotovalo likvidaciji vojnih posojil, je bila sila časovnega toka. On sam je bil celo pripravljen na kompromis, pa ni mu ni bilo dano, da bi odvalil od sebe ta kamen spodtike, ki ga je najbolj tiščal. Prišla je povrh še brezposelnost, gospodarske krize itd. same nujne posledice finančne operacije.

In tako je moral umreti v delu za procvit svoje države in blagostanje rojakov, ki mu niso sledili.

Praga, 19. febr. (Izv.) Truplo pokojnega finančnega ministra dr. Rašina so danes popoldne prepeljali iz zavoda za sodno medicino, kjer je bila uradna obdukcija, na tihem v narodni muzej, kjer bo jutri in pojutrišnjem dopoldne v Pantheonu izpostavljeno na mrtvaškem odru. Danes dopoldne je došel doyen diplomatskega zbora papežev nuncij Micara v zunanje ministrstvo, kjer je izrazil v imenu tujih zastopnikov zunanjemu ministru dr. Benešu in češkoslovaški vladi globoko sožalje povodom smrti dr. Rašina.

Domače vesti.

— Vsem cenjenim naročnikom, ki jim pošljamo list, smo priložili danes poštne položnice. Prosimo vse, ki se nameravajo na list naročiti, da nam takoj pošljejo naročnino. Tisti pa, ki so naročnino že plačali, naj pa priloženo položnico shranijo za pozneje, oziroma isto oddajo drugemu naročniku.

— Pogreb dr. Ivana Tavčarja se bo vršil v četrtek, dne 22. februarja ob 4. uri popoldne izpred mestnega magistrata, kjer bo v vestibulu I. nadstropja truplo izpostavljeno od četrtega zjutraj do pogreba. Žalni spreved bo šel do sv. Krištofa, odkoder se bodo zemeljski ostanki prepeljali takoj na Visoko, da se tam polože v rodbinsko rakev. Kakor poroča »Slov. Narod«, je g. namestnik Hribar izposloval, da se pogreb izvrši na državne stroške. Pred mestno hišo se bo poslovil od pokojnika v imenu prijateljev in meščanstva njegov dolgoletni podžupan dr. Karel Triller.

— Aretacije v Mariboru. Radi napada na Cirilovo tiskarno je mariborska policija aretirala nastopne osebe: Albert Vedernjak, inženjer in

referent pri okrožnem agrarnem uradu; Ivan Skorjanc, revident južne železnice; Strašnik Lojze, faktor Mariborske tiskarne; Peter Jurkovič, stavec pri Mariborski tiskarni; Jurkovič Anton, zasebni uradnik; Jurkovič Juro, trgovec in zastopnik neke firme v Vel. Bečkerek; Hren Zmagoslav, železniški uradnik pri kontroli dohodkov; Seretič Mile, železniški uradnik pri kontroli dohodkov; Kobal Emil, zasebni uradnik; Stiplovec Josip, zasebni uradnik; Ogrizek Adolf, črkoslikar. Vsi so člani »Orjune«. Že prej aretirane osebe so še vedno v zaporu.

— Vojaki-novinci letnik 1902, ki prihajajo že cel mesec v Ljubljano, bodo prideljeni 1., 12. in 28. pešpolku in odpotujejo jutri deloma v Vranje, deloma pa v Veles in Štip.

— Strahovita nesreča na Muljavi. V prijazni dolenski vasi Muljavi se je zgodila v soboto, dne 17. t. m. strašna nesreča. Posestnikov sin Josip Kutnar je šel v Višnjo goro po smodnik, ki ga je potreboval za razstrelitev skal. Kupil ga je sedem kilogramov in ga prinesel

domov. V istem času, ko se je sin povrnil, je njegova mati v sobi ravno likala perilo. Sin pa, ne meneč se zato, je postavil zaboj smodnika na mizo. Smodnik se je vsled prevelike vročine, ki je prihajala iz razgretega likalnika jel segrevati. Posledica sinove lahkomišljenosti je bila strašna. Trenotek na to se je smodnik vnel in je prišlo do strahovite eksplozije. Mati je še ob pravem času zbežala na prosto in pričela klicati na pomoč. Vsi ostali pa, ki so se mudili v hiši, so se ponesrečili. Ogenj je kmalu objel vso hišo, ki je pogorela s pohištvo vred do tal. Josip Kutnar, njegov brat in sestra so zadobili težke opekline. Prepeljali so jih v ljubljansko bolnico.

— Jadranska straža. Prihodnji teden se bo vršil v Ljubljani ustanovni občni zbor tega velevažnega društva, ki ima namen zbirati prispevke za gradnjo naše trgovske in vojne mornarice ter buditi v Sloveniji razumevanje, kako velikanskega pomena je naša mornarica za gospodarski in državni napredek naše kraljevine. Poleg Jugoslovanske Matice je to društvo enakega, če ne večjega pomena, ker združuje z nacionalno zaščito tudi gospodarski razvoj, ki ga je mogoče dovesti do viška le na svobodnem morju z lastnimi ladjami. Zato naj vsakdo postane član tega društva. Mesečni prispevki znašajo 1 Din. Priglasje sprejema pripravljajni odbor za zdaj Bleiweisova cesta 10/II.

— Mrjasec usmrtil deklico iz Čentibe pri Dol. Lendavi. Neka trinajstletna deklica je pretekli teden gnala mrjasec proti domu. Po poti ga je naganjala s palico, kar pa ji je mrjasec pošteno poplačal. Podrl je deklico na tla in jo tako razmesaril, da je vsled krvavitve umrla.

— Hišne preiskave pri komunistih. Policijska oblast v Splitu je uvedla hišne preiskave pri nekaterih izrazitejših splitskih komunistih.

— Brzojavna zveza z Albanijo. Ministrstvo pošte in brzojava je stopilo z albansko vlado v razgovore glede izpeljave direktne brzojavne zveze, ki naj bi preko Debra vodila iz naše države v Albanijo.

— Pokojnina učiteljem in učiteljicam. Ministrstvo prosvete je odločilo, da imajo učitelji in učiteljice narodnih šol v Dalmaciji, Bosni in Hercegovini, Hrvatski in Slavoniji in v Sloveniji pravico do pokojnine od dneva vstopa v učiteljsko službo. Dokler ne položijo praktični izpit imajo učitelji in učiteljice pravico do pol plače. Po položnem praktičnem izpitu morajo najmanj pet let službovati v stalni učiteljski službi od časa položenega praktičnega izpita, za pokojnino in povišanje.

— Pristaš Hrv. bloka nameraval atentat na dr. Trumbiča. V Splitu je policija aretirala nekega Ismeda Kurtagiča, doma iz Vlasenice v Bosni. Hotel je baje izvršiti atentat na dr. Trumbiča. Kurtagič je pristaš Hrvatskega bloka.

— Dr. Varga umrl. Iz Subotice poročajo, da je v belgrajskem zaporu umrl dr. Varga, eden izmed glavnih krivcev subotiške špijonažne afere.

— „Volitveni poštni vagoni.“ Iz Nemčije smo dobili na račun reparacij 140 poštnih vagonov najboljše kvalitete, ki se takoj stavijo v promet, v prvi vrsti za Bosno. Kakor se je izjavil minister za pošto in brzojav, so vagoni došli ravno pravi čas, in sicer v hrušču volivne borbe, ko je pošta najbolj angažirana.

— Vlak je povozil v sredo zvečer na progi med Zagorjem in Trbovljami mizarja Tauferja. Našli so ga šele čez dva dni vsega razmesarjenega.

— Velikanski požar v Zagrebu. V Boskovičevi ulici, v poslopju tvrde Aranjac & Popovič je dne 18. t. m. nastal velikanski požar. Vnelo se je v delavnici nekega soboslikarja, ker je bila peč preveč zakurjena. Ogenj je zavzel velikanske dimenzije in je vsa zaloga popolnoma uničena. Škodo cenijo na 6 milijonov dinarjev.

— Proslull Widman, ki je začel za avstrijske okupacije Srbije pod vlado generala Rhemena dal postreliti nebroj nedolžnih žrtev, je dne

15. t. m. po dveh letih zapora zapustil topčidersko jetnišnico.

— Poneverjenje v sarajevski tobačni upravi. V Sarajevu vodi policija preiskavo radi poneverjenja 50.000 Din v tobačni upravi. Osumljen je uradnik Korošec, ki je izginil iz Sarajeva.

— Velike tatvine v sarajevskih vojaških skladiščih. Sarajevo razburja zadnje čase odkritje velikih tatvin v vojaškem skladišču. V zvezi s tem je bilo aretiranih doslej že osem oseb. Celotna svota škode se bo dala določiti šele po natančni preiskavi. V afero so zapletene tudi civilne osebe, ki so nakupovale ukradeno blago, v prvi vrsti vojaške obleke. Proti njim se je dvignila tožba radi soudeležbe pri tatvini.

— Zgradba svetosavske cerkve v Belgradu. Patriarhat srbske pravoslavne cerkve je sklenil, da zgradi v Belgradu monumentalno cerkev sv. Save na mestu, kjer je Smail paša sezgal kosti sv. Save.

— Odobreni krediti. Ministrstvo za javna dela je odobrilo kredite za zidanje viadukta na poti Skoplje-Tetovo, za postavitev začasnega mostu na poti Veles-Prilep in za zidanje mostu preko Nišave na poti Pirof-Činoglavi.

— Zločinec umrl od strahu pred smrtjo. V Subotici je pred dnevi umrl v zaporih neki Novak, ki je ubil očeta, mater in brata ter je bil pred tremi meseci obsojen na smrt. Radi obsodbe je bil ves čas zelo potrtr radi strahu pred smrtjo, dokler ni radi tega tudi umrl.

— Število volivcev v Belgradu. V Belgradu je doslej vpisano v volivne imenike za mesto Belgrad 18.609 volivcev. Od teh pa jih je že 200 umrlo, tako, da pride v poštev samo 18.400 glasov.

— Prezidava ubožnice v Subotici. Ministrstvo za socialno politiko je izplačalo subotiški občini 550.000 Din za popravo ubožnice, kamor se bo preselila tudi bolnica za trahomatične otroke v Sabcu.

Čevlji z znamko „Peko“ domačih tovarov Peter Kozina & Ko. so priznani najboljši in najcenejši. — Dobite jih povsod. Glavna zaloga: Ljubljana, Breg 20, na drobno Aleksandrova cesta št. 1.

Dopisi.

d Z Gorenjskega nam pišejo: Na krajevnih taboriščih SLS ni več tištega blaženega miru, ki je bil pred kratkim. Prejšnji, veselo razpoloženi obrazi so postali naenkrat čemerni in kisli. Skoro neverjeten slučaj, da je ta sprememba započela istočasno z dr. Šusteršičevim povratkom v domovino in jo kot vzrok pristaši SLS na dežel kaj radi predpisujejo njemu. Ta tako priprosta misel, ki se je pojavila brez vsakih navodil in prigovarjanj, je zbegala voditelje SLS. Oni so vnaprej pričakovali, da bo iz te zdrave misli našega ljudstva nastal tudi priprosti zaključek: „Poštenega človeka se boji brez vzroka le oni, kdor ima slabo vest.“ In res je tako. V tej obsodbi pada merilo zaupanja v SLS s strani lastnih pristašev zelo naglo in z veseljem beležimo ta plus v naših vrstah.

d Iz Maribora nam pišejo: Tajnik Narod. socij stranke Konrad Zmuderl je sklical za nedeljo 18. februarja ob 1. uri popol. v gostilni Kikel v Partinju v Slov. Gor. javni volivni shod. — Že takoj po 12. uri so se začeli zbirati pristaši SLS pod vodstvom župana K. Repa in ko je govornik dospel na lice mesta, so zbrani napravili velik šum z izzivanjem, petjem in kričanjem, ter so tako popolnoma onemogočili stvarno zborovanje, tako da je govornik moral oditi brez uspeha. Pri odhodu pa so mu napravili špalir držoč v rokah lopati in krampe ter kričali: živel Žebot, živel Korošec, živela kmetska zveza, živela Slov. Ljud. stranka. Zmuderl jih je hladnokrvno vprašal, če je to predvideno v programu katoliških organizacij ali v krščanskem nauku, na kar seveda ni dobil nikakega odgovora. — Z lopatami in krampi hočejo krekikalci ostati na krmilu.

Skrila je obličje v roke in se zaman trudila, da bi zadržala solze.

„Nemogoče, otrok moj. Saj je bil tako skromen in prijazen napram vsakomur. Kdo naj bi ga sovražil? Kaj misliš, če bi vprašal doktor Glosina za svet? Napovedal je svoj prihod za danes popoldne. Mogoče nam bo lahko pomagal.“

„Doktor Glosin?“

Njene poteze so otrpnile. Oči so se široko odprle in vse njeno vitko telo se je streslo.

„Doktor Glosin... Da... On!“

Skoro preglasno so se odrgale te besede od njenih ustnic. Zamišljeno so zrle njene oči v gorko listje nad seboj. Za njenim čelom se je podila misel za misljo. Skuša utemeljiti sumnjo, ki je vstala v njej instinktivno, ne da bi vedela zakaj... Zaman. Nikake zveze ni našla. Napeti izraz njenega obličja se je umaknil izrazu razočaranja. Kaj je bilo, kar je stalo en trenotek popolnoma jasno pred njeno dušo, potem pa se je pogreznilo in stegnilo, da ni mogla zaslediti ničesar več?

Slišala je, kako so se odprla in zaprla vrtna vrata in zbudila se je iz svojega premišljevanja.

„Oh, doktor Glosin!“

Strah in pričakovanje se je začrtalo na njenem obrazu.

„Poklicali ste me, gospodična Jane. Tukaj sem. S čim naj vam poslužim?“

„O pravem času prihajate gospod doktor“, je sedaj ogovorila Mrs. Harle obiskovalca. „Pred tednom je izginil Mr. Logg Sar. Stojimo pred uganko. Pomagajte nam je rešiti.“

Jane je nepremično strmela v doktorja. Njene oči so zrle tako vprašujoče in strahupolno, kot da ima odgovor odločiti o njenem življenju.

„Da pomagajte nam, gospod doktor!“ je pridružila materini prošnji še svojo.

Jasno je bilo, da obedve ženski nista še ničesar zvedeli o aferi v Sing-Singu in dr. Glosin se je ravnal po tem.

(Dalje prih.)

Gospodarstvo.

g Svetovni gospodarski položaj. Mednarodni politični zapletljaji so zopet otežkočili ozdravljenje gospodarskega življenja, ki se je v preteklem letu začelo že lepo razvijati iz povojnih razvalin. Nemška trgovljava, ki se je hotela na vsak način orestiti obzvoznosti napram v vojni oslabelem in upuštošeni Franciji, je imela za posledico zasedbo Poruhrja. Nemčija je s tem odrezana od središča svoje gospodarske moči, iz česar sledi ohromitev industrije, zmanjšanje izvoza in strašen padec nemške marke. Nevarnost je, da Nemčija preštane biti prva industrijska država. In veliki notranji nemiri, ki so vsled brezposelnosti na vidiku? Toda niti Francozi niso na boljšem. Nbroj plavžev so že morali pogasiti in ravno tako Luksemburžani, ker ne dobivajo dovolj koksja iz Poruhrja, kjer se upirajo nemški rudarji. Lorenški rudokopi skoro stoje, ker nabavljajo sedaj Nemci rudo iz Švedske. — Anglija, ki gleda ta orjaški boj le od strani, vleče iz te borbe masne dobičke. Oba morata nabavljati premog in koks v Angliji, kjer se brezposelnost vedno manjša. Prekomorska angleška trgovljava se je silno dvignila. — Belgija se pomalem popravlja, dasi se tudi tam pozna borba za Poruhrje. Belgijski frank je močno navezan na francoskega, ki sedaj precej pada. — Lira se je osvobodila vpliva franka in ima trden kurz. Avstrijska stabilizacija krone je sicer pocenila življenje, toda grozi zopet gospodarska kriza. Poljska marka močno pada, a industrija raste in se razširja prekomerno, slinčno, kakor v Mažarski, kjer igra veliko vlogo švicarski kapital. Mažarska zmanjšuje uvoz iz zapada do skrajnosti, pač pa stopa v gospodarske stike z Rusijo. — Českoslovaško gospodarstvo lepo prospava. Hitro dviganje krone je morilo pretekle mesece gospodarsko življenje in je imelo za posledico silno brezposelnost, ki je pa sedaj prenehala in nbroj tvornic je že vzpostavilo svoj obrat. Izvoz se je povečal, zlasti izvoz premoga in koksja, predvsem v zapadne države. — Ostale države gospodarsko životarijo. Med njimi je tudi naša država, ki jo z juga ogrožajo stalni zapletljaji med Turki in Grki. Vendar obeta prijazno razmerje z Bolgarijo in Romunijo in pa ratifikacija st. margheritskih konvencij zboljšanje našega gospodarstva. — Med tem, ko gospodarsko življenje Evrope ne nudi prevesele slike, se kaže na prekomorskih trgih velika živahnost. Indija uvaža iz Anglije in Amerike, na Kitajskem se uveljavlja ameriški kapital, ki ustanavlja vedno nova podjetja. Japonska preživlja sicer gospodarsko krizo, a se vedno bolj industrializira. Elektrifikacija dežle je silno napredovala. Trgovska pota lo vodijo celo na evropski trg. — Severna Amerika je okrenila svoj izvoz v Azijo, ker je obubožana Evropa slab odjemalec. Vlada veliko pomanjkanje delavnih moči. Zlato iz celega sveta se steka v Ameriko, kar zbuja bojazen, da se bodo cene produktom silno zvišale in da bo nastopila zopet inflacija. S tem grozi zmanjšanje izvoza in vse posledice tega za ameriško industrijo in trgovlvaro. — Splošna gospodarska situacija tedaj še ni prestala krize, ampak se je ta še poostrišla

in se zdaj razvija vedno bolj dramatično. Neznosno medsebojno nezaupanje mori vse narode in dokler ne preneha to, ni upati na gospodarsko ozdravljenje sveta.

g Angleški kredit za Poljsko. Angleškemu trgovskemu in industrijskemu sindikatu v Varšavi, kakor tudi veliki strojni tovarni Dobsen in Barlaw v Boltonu se je posrečilo dobiti 450.000 funtov šterlingov kredita za obnovev raznih tovarov v Lodzu.

g Gospodarsko stanje Nemčije. Niti največji optimisti niso pričakovali, da bo imela akcija državne banke v podporo marke tak uspeh. Saj je padel dolar z višine na tretjino svoje pred kratkim še cvetoče dobe. A ravno te dejstvo je bilo vse prej kot zaželjeno, ker se ni dalo s padcem dolarja poceniti zaeno tudi blaga in živil, tako da je postala Nemčija namah iz najcenejše dežele luksuzna in stopila deloma nad svet. pariteto. Inozemci so izgubili ves mik na njej, konkurenčna sposobnost industrije je padla in že itak ogroženi državi grozi še nova kriza. Treba bo znižati niveau cen, opustiti pritisk na dolar in uvesti energično protiakcijo. To nevarno operacijo je državi prihranil samo efektni trg, ki se je sam od sebe ekvilibriral in se papirji cenijo od dne do dne.

g Trgovski promet v ruske zadruga „Arkos“. „Daily Herald“ je objavil statistične podatke o trgovskem prometu v ruske zadruga „Arkos“, ki tudi opravlja službo trgovskega urada sovjetske vlade v Londonu. Ta zadruga zveza je prodala v letu 1921. za 1.765.387 šterlingov blaga, a v letu 1922. za 4.942.245 šterlingov.

g Finančno gospodarstvo v Ameriki. Finančno ministrstvo se deli na 31 sekcij z 60.000 nameščenci. Carinski nameščencev je 6700, a davčnih 21.600. Skol njihove roke je romalo 3 milijarde in pol dolarjev, katere je vplačalo 3.600.000 posameznikov in 100.000 družb. Skupni državni dohodki so znašali l. 1921. 4 milijarde sto milijonov dolarjev, a stroški 3 milijarde 800 milijonov. Zaloga zlata je znašala okoli 4 milijarde dolarjev, to je skoro polovica svetovne zaloge. Bankovce izdaja državna banka (bonds) ali pa federalne rezervne banke. Denarni promet znaša 41 dolarjev na osebo.

BORZA.

Zagreb, 19. febr. (Izv.) Devize: Dunaj 0.149—0.14975, Berlin 0.55—0.56, Bruselj 545—550, Budimpešta 3.95—4, Bukarešta 46—49, Italija izplačilo 504—506, ček 500—503, London izplačilo 495—498, ček 492—494, Wewyork izplačilo 106—108, ček 104—105, Pariz 620—625, Praga 311—312, Svica 1975—1980. Valute: Ameriški dolarji 102.25—102.75, českoslovaške krone 0—308, lire 492—494.

Curij, 19. febr. (Izv.) Berlin 2.65, Holandijska 210.30, Newyork 531, London 24.91, Pariz 31.80, Milan 25.40, Praga 15.75, Budimpešta 19.75, Zagreb 5.15, Bukarešta 2.35, Softija 3.10, Varšava 1.35, Dunaj 74.25, avstrijske krone 75.

PREDBORZA.

Zagreb, 20. febr. (Izv.) 100 mark 0.51, 100 avstr. kron 0.149, 100 šl. kron 312, 100 ital. lir. 505.

Kultura.

Komorni večer pri Lajovcu. Poročilo o tem privatnem koncertu* se je sicer zakasnilo, vendar ga priobčujem v informacijo glasbene javnosti o delovanju in nameravanih korakih Zikovcev in da opozorim na novo ime, ki je čez noč zaslovelo v mednarodnem glasbenem svetu: Paul Hindemith. — Pred nedavnim časom se je namreč poslovila od Ljubljane četvorica ognjevitih, visokopotentnih umetnikov, Zikov kvartet, ki se odpravlja na daljšo turnejo preko Češke in Nemčije v Ameriko. — Razmere so žal nanesle, da slovo ni bilo mogoče v obliki javnega koncerta, poslovili so se z intimnim komornim večerom na stanovanju skladatelja Lajovca, kamor so bili povabljeni ljubljanski glasbeniki in ljubitelji komorne umetnosti. Od Slovenije se je poslovil kvartet s koncerti v Mariboru, Celju, Ptuju, Trbovljah, Vrhniki, Kočevju, Trziču, Šoštanjju. — Kar smo čuli na tem večeru, je bila živa, resnična umetnost in to v kompozitornem kakor reproduktivnem oziru. Pričeli so z V. Novákovi v m g dur kvartetom, svežim,

kreplekim delom »slovaškega Dvořáka«. Obstrmel sem nad Zikovec, njihovim presenetljivim napredkom. Mladostno zanosno je zvenela njihova pesem: to ni bilo prazno predejanje muzikalnih misli drug drugemu, vse je raslo, cvetelo, živelo. Pesem. Ne čudim se, da so izšli iz lanskim mednarodnim tekem v Donau-Eschingnu kot prvi. Zikov kvartet je danes svetoven kvartet in je predestiniran, da prevzame nekoč dedščino Češkega kvarteta — po enodušni sodbi čeških kvartetistov samih. Kvartet se je rodil v Ljubljani in pri drugem pultu sedi Slovenec... Bog zna koliko zlata je med nami? Kdo ga dvigne? — Napeto pričakovanje na obrazih pred drugo točko: Paul Hindemith op. 16, e dur — Hindemith, Hindemith? Niti imena nismo nikdar slišali. Samo Lajovic se nam samozavestno muza: slišal je namreč to delo nekaj dni poprej v Celju od istih interpretov. — Da, Hindemith! Ne več Richard Strauß, Arnold Schönberg in drugi. Ustaška upornost ga je, obup, trpkost, ironija, resignacija, zloba, vzkrick. Kakor da je skregan z Bogom in človekom. Popolnoma pravilno ga je ocenila neka oseba v Nemčiji: »Če poslušam Vaš kvartet, mi prihajajo samomorilne misli.« Vsled neposred-

nosti vtisov nisem imel časa analizirati način Hindemithovega oblikovanja, mislim pa, da je Hindemith emfatično poudarjena negacija vsakršnega stiliziranja. Nobenih rim, nobenih zaokroženosti, ki naj bodo same sebi cilj, pač pa afekt, sam afekt, afekt v vsej svoji nagoti! Naša učena krama je bila elementarno poražena. Paul Hindemith je 27 leten mladenič, rojen blizu Frankfurta, sedaj I. koncertni mojster frankfurtske opere in violist godalnega kvarteta Amar-Hindemith, ki se je tudi kosal v Donau-Eschingnu z Zikovec. Tam je Zikovec spoznal in postali so si prijatelji. Svojo sonato za violo solo je dedical Černy-ju, impulzivnemu violistu Zikovega kvarteta. Tudi to sonato smo slišali na Lajovčevem večeru. — Dvořákov es dur in dva stavka Smetanovega »Iz mojega življenja« sta zaključila prelepi večer. NB! Hindemith je velik oboževatelj slovanske glasbene kulture, predvsem ljubi Smetano. O slovenskih glasbenih razmerah je natančno poučen in pride prihodnje počitnice v Slovenijo. Glejmo da dobimo v njem novega Hermanna Wendla, Seaton Watsona itd., prijatelja med svetom, katerih ravno mi Slovenci krvavo potrebujemo... K poročili še dostavljam, da je kombinirala Lajovčeva gospa z redko gostoljubnostjo in ljubeznjivostjo koncert s prijeto čajanko.

k Nova drama. V belgrajskem narodnem gledališču bodo uprizorili novo dramo Živojina Vukadinovića »Neverjetni cilindri Nj. V. kralja Kristjana«. Premiera se bode vršila v aprilu.

Narodno gledališče.

DRAMA:

Torek, 20. februarja: Zaprt.
Sreda, 21. februarja: „Za pravdo in srce“.
Red C.
Četrtek, 22. februarja: „Idiot“. Začetek ob pol 8. uri. Red B.

OPERA:

Torek, 20. februarja: „Lakme“. Gostovanje gospe Vesel-Pola iz Zagreba. Red E.
Sreda, 21. februarja: „Nižava“. Red A.
Četrtek, 22. februarja: „Rigoletto“. Gostovanje gospe Vesel-Pola iz Zagreba. Red D.

gl Gostovanje gospe Vesel — Pola. Gospa Vesel — Pola, odlična koloraturna operna pevka, gostuje v tukajšnjem opernem gledališču v torek, dne 20. t. m. in v četrtek, dne 22. t. m. V torek poje naslovno vlogo v operi „Rigoletto“. Lakme se poje za red v operi „Rigoletto“. Lakme se pajo za red E, Rigoletto za red D. V naslovni vlogi opere Rigoletto nastopi 22. t. m. prvičkrat novoangažirani bariton g. Balaban.

Izpred sodišča.

s Domači tatovi. Pri deželnem sodišču so bili obsojeni kovaški, elektromonterski in strgarski uslužbenci A. Kušol na 14 tednov, A. Zalar na 10 tednov in Još. Mežnaric na 4 mesece težke ječe, ker so jemali svojim delodajalcem „Strojnim tovarnam in Ilvarnam“ in družbi „Transformator“ v teku leta 1922. baker, cin in razne žice, izdelovali skrivaj razne medene pipe, jih prodajali in si dobiček delili. — Eden obtožencev je kupil pri tvrdki Jax kolo za 6500 kron in sicer na obroke. Plačal pa je samo nakupnino in kmalu nato kolo za 5900 kron prodal, dasi si je tvrdka pridržala lastninsko pravico, dokler niso obroki odplačani. Obtoženci so dejanja deloma priznali, zvrčali pa so krivdo drug na drugega, da se kolikor možno razbremene.

s Brata Janez in Ciril Zupan, posestnikova sinova iz Naklega sta se ob priliki povratka Janeza iz ljubljanskih zaporov sešla na domačem kolodvoru. Tam sta nuletela na brezposelnega zidarja Janeza Rozmana, radi katerega je bil Zupan zaprt, ker ga je pretepel. Izrabila sta takoj priliko in ga pošteno pretepla. Pri tem je dobil Rozman tudi poškodbo na glavi in izgubil tri zobe. Kljub zagovoru, da so pijanega Rozmana pretepli potniki, sta bila brata Zupan obsojena vsak na 2 mesece ječe, na povračilo bolniških stroškov v znesku 220 Din, poleg tega pa še na 750 Din za izgubo zaslužka.

Razno.

r Filatelistični leksikon izda v kratkem založnik Kürzl v Monakovem s 13.500 opisi in z 2000 slikami. Za teozemetvo bo stal 50.000 mark.

r Češko profituberkulozno društvo si vzdržuje dva sanatorija, enega za moške, a drugega za ženske.

g Cene pivu znižajo češki gostilničarji z 10. februarjem in to za 30 do 40 vinarjev pri litru.

r Srečna smrt. Pred nekaj tedni poročena mlada žena v Parizu je pretekli ponedeljek zjutraj poklicala sosedo in ji dala pismo s prošnjo, da je odnese na policijo. Čez nekaj minut sta se pojavila pred hišo dva policista. Mlada žena jima je skozi okno svojega stanovanja zaklicala, naj se podvizata, in jima je vrgla ključce. Z vsa naglico sta hitela po stopnicah. Tedaj pa je počil strel iz revolverja. Ko sta odprla stanovanje sta zagledala pretresujočo sliko: V postelji je ležal mladi mož s prestreljeno glavo, poleg postelje pred toaletno mizico pa je ležala mlada žena. Iz rane v sencah je tanek curek krvi rdečill belo poročno obleko. Na mizi so našli med drugimi pismi tudi pismo z vsebino: »Midva, Albert in Germana Lebo, naznanjava, da sva si prostovoljno vzela življenje. Mlada sva, zdrava in se ljubiva. Lepa bodočnost se nama obeta. Imava denar in dobro idočo obrt. In ravno zato hočeva umreti, dokler sva še srečna.« Policija si razlaga ta samomor tako, da je mlada žena najbrže hipno zblaznela in ustrelila moža in sebe.

r Edvard VII. in pijani igralec. Ko je bil poznejši angleški kralj še princ valeski, je imel navado prirediti vsako leto veliko domačo veselico. Na neko tako veselico je povabil tudi najboljši priljubljenega takratnega igralca. Na nepriljenji zabavi se so ljudje izredno razigrali in domalega pozabili, v kaki visoki družbi se nahajajo. Nad vse razposajeni, že precej vinjeni igralec se je spozabil tako daleč, da je zaklical preko mize princu: »Vales, hej, zvonil!« Vsi so ostrmeli nad igralčovo drznostjo. Princ pa je popolnoma mirno pozvonil in rekel vstopivšemu lakaju: »Ta gospod se želi odstraniti. Spremite ga, prosim, ven!«

r Najmanjši človek je 20 letni Rus Andrej Balušev v Londonu, ki meri komaj pol metra. Čudno je to, da so njegovi stariši normalni ljudje, ki ne pomnijo podobnega slučaja v rodbini. Mali Andrej je jako učen mož in govori več jezikov. Oblači se po najnovjši modi in ljubi vsakovrsten nakit; nosi tudi monokel. Njegov rokopiš kaže na energično roko, črke ima prav velike. Je velik gastronom, četudi sme toliko, da bi morda piščke poginilo pri toliki hrani.

Prispevajte v naše sklade!

Izdaja konzorij »Ljudskega dnevnika«. — Odgovorni urednik Fr. Jereb. — Tisk J. Blasnika nasl. v Ljubljani.

Pisalni stroji i. t. d.

Mehanična delavnica

Lud. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova 6./1.

* Vršil se je ob času, ko naš list še ni izhajal. Op. ur.